

Tulemusvaldkonna „julgeolek ja riigikaitse“ 2018. aasta tulemusaruanne

Kaitseministeeriumi valitsemisala 2018. aasta tegevuste tulemusaruanne

Valdkonna lühianalüüs

Eestis on jätkuvalt tugev poliitiline ja avalikkuse toetus eraldada kaitsekuludeks vähemalt 2% SKP-st. Viimase avaliku arvamuse uuringu kohaselt (oktoober 2018) hindab 70% vastajatest, et riik on Eesti riigikaitse arendamisel toiminud hästi ja 71% vastajatest leiab, et kaitsekulutused peavad jääma senisele tasemele või kasvama.

Tulemuste analüüs

Tulemusvaldkonna eesmärgiks on usutatav heidutus sõjalise agressori vastu. Võime seista rünnaku vastu kogu ühiskonna tegevusega. Vajadusel kollektiivkaitse ja rahvusvahelise kriisiohje kiire ja tulemuslik rakendumine.

Sõjalise riigikaitse oluliseks alustalaks on inimesed, kes panustavad Eesti kaitse. Möödunud aastal kasvas Kaitsevägi 135 tegevväelase võrra. Kokku oli eelmise aasta lõpul tegevteenistuses 3422 tegevväelast (eesmärk oli 3410). Tegevväelaste juurdekasvu eesmärgi saavutamine oli ja on kombinatsioon mitmetest erinevatest teguritest. Kaitseväes läbi viidud analüüsi järgi on tegevväelastele makstav palk otseselt seotud nii värbamissuutlikkuse kui ka teenistusest lahkumisega, seejuures peaks edukaks värbamiseks ja minimaalseks lahkumiseks tegevväelaste keskmine töötasu olema ca 30% kõrgem Eesti keskmisest. Selle sihttaseme saavutamiseks on vajalikud vahendid planeeritud aastaks 2019. Tegevväelaste arvu kasvu mõjutas ka mitu rahvusvahelist sõjalist operatsiooni, millesse Kaitsevägi panustab. Ajateenistuskohustust asusid täitma 3376 kutsealust ja 27 naissoost isikut. Ajateenistuse läbis ja määrati sõjaaja ametikohale 2018. aastal 3036 ajateenijat. Asendusteenistuses oli keskmiselt 65 isikut kuus. Kaitseliitu kuulus ligi 26 000 isikut (25 984). Vastavalt Turu-uuringute AS avaliku arvamuse uuringule (sügis 2018) on 28 protsenti Eesti elanikkonnast kindlasti ja 32 protsenti tõenäoliselt valmis oma oskuste ja võimete kohaselt riigikaitstes kaasa lööma (kokku 60%) – võrdluseks 2017. aastal oli see arv 54%.

Sõjalise kaitsevõime keskne osa on lahinguvõimelised üksused. Detailne hinnang üksuste lahinguvõimelisusele on Vabariigi Valitsuse 20.12.2007 määruse nr 262 § 5 lg 1 p 3 ja § 5 lg 1 p 11 alusel riigisaladus tasemel SALAJANE. Kõik üksuste arendustegevused on toimunud kooskõlas Riigikaitse arengukava 2017-2026 otsustega; lahinguvõimelisuse loomise ja tagamise seisukohalt saab välja tuua järgnevad olulisemad sündmused.

- 2.-14. maini leidis aset järjekorras teine suurõppus „Siil“, mis üle 18 tuhande osalejaga kujunes läbi aegade suurimaks sõjaliseks õppuseks taasiseseisvunud Eestis ja suuruselt teiseks õppuseks NATO-s 2018. aastal. Õppusel osales 15 NATO liikmesriiki. Lisaks tavapäraseks saanud lahingülesannete harjutamisele andis õppus võimaluse testida regionaalse detsentraliseeritud juhtimise võimet läbi maakaitseringkondade. Maakaitseringkonnad tagavad riigikaitse laia käsitluse rakendamise ning

AVALIK

tsiviilasutustega sünkroniseeritud tegutsemise kriisi- ja sõjaolukorras. Toimus kaks lühikese etteteatamisega lisaõppekogunemist Kaitseväge üksustele. Mai alguses toimunud õhuseiredivisjoni lisaõppekogunemisel „OKAS“ osales 130 reservväelast ning oktoobri lõpus toimunud logistikapataljoni lisaõppekogunemisel „OKAS“ osales 647 reservväelast. Eesti on reservväe valmidusõppuste korraldamisel mitte ainult Baltikumis, vaid kogu Euroopas teenäitajaks.

- Võimearenduse alastest hangetest märkimisväärsematena võeti 2018 vastu viimased 16 jalaväe lahingumasinat 44-st ning allkirjastati leping 12 liikursuurtüki K-9 Kõu soetamiseks Lõuna-Koreast. Soetati suurekaliibrilist (120mm, 155mm) laskemoona, täiendav kogus tankitõrje rakette Javelin ning rivisõidukeid Saksamaalt ja Hollandist. USA kaitsealase abi raames saabus Eestisse 6,6 mln euro eest sidevarustust.
- Jätkus Kaitseväge ja Kaitseliidu taristu areng. Renoveeriti Kaitseliidu Männiku lasketiir, Tapale püstitati kaks kasarmut, tehnika varjualused ja hooldus-õppegaraazid. Valmis Tapa lähiharjutusala esimene etapp ja esimesed õppesõiduväljaku elemendid. Jõhvis sai valmis kaasaegne tehnikapark. Valmisid regionaalse õhuoperatsioonide juhtimiskeskuse hoone Juhkentali linnakus, rekonstrueeriti Kellavere radariposti taristu ja käivitati Ämari uus reoveepuhasti. Nursipalu harjutusvälja sihtmärgiala ehitusel jõuti tulemuseni, mis võimaldas läbi viia miinipilduja laskmised, töödega lõpetatakse 2019 aasta suveks. Ameerika Ühendriikide toel valmisid Ämari lennubaasis täiendavad lennukite hooldusangaar, eskadrilli operatiivhoone, kaubakäitlus perroon ja ühiselamu tüüpi kasarm. Koos liitlastega rekonstrueeriti sõdurikoduks vana söökla ja võeti kasutusele Ameerika Ühendriikide eelnenud aastatel ehitatud objektid.

Liitlaste kohalolek Eestis on tagatud mitmete erinevate koostööinitsiatiivide kaudu. Alates 2017. aasta kevadest paikneb Tapal liitlaste lahingupataljon (*NATO enhanced Forward Presence - eFP*), mille raamriigiks on Suurbritannia ja teisteks osalisriikideks roteeruvul põhimõttel Prantsusmaa, Taani, Island ning Belgia. Ämari lennubaasist jätkub 365/24/7 põhimõttel liitlaste õhutorbe missioon (*NATO's Baltic Air Policing - BAP*). 2018. aastal täitsid 4-kuiste rotatsioonide alusel õhutorbe missioone Itaalia, Prantsusmaa ja Saksamaa. NATO üksuste vastuvõtmist, toetust ja õppuste läbiviimist Eesti territooriumil aitab toetada NATO staabielement (*NATO Force Integration Unit – NFIU*). Staabielement võimaldab võimaliku kriisi korral NATO vägedel kiirelt Eestisse siirda, samuti aitab see juba praegu Eestis olevate liitlasvägede kohalolu koordineerida ja erinevaid kaitseplaanide harmoneerida.

Peamised takistused ja nende analüüs

Kõik tulemusvaldkonna eesmärgid saavutati.

Tulemusvaldkonna „julgeolek ja riigikaitse“ mõõdikud

Info mõõdikute saavutatud tasemete osas on lahti kirjutatud tulemusvaldkonna tulemuste analüüsi osas. Täpsem info mõõdikute osas on esitatud strateegilise juhtimise infosüsteemi. Kuna seoses tegevuspõhisele eelarvele üleminekuga täpsustusid tulemusvaldkonna mõõdikud, siis on järgnevalt esitatud info nii uute kui ka varasemate tulemusvaldkonna mõõdikute osas.

AVALIK

Perioodi 2020-2023 mõõdikud

Indikaator	Tegelik 2017	Sihttase 2018	Tegelik 2018	Sihttase				
				2019	2020	2021	2022	2023
Üksused on mehitatud, varustatud ja välja õpetatud kooskõlas riigikaitse arengukava otsustega. Allikas: Kaitseministeerium	Jah	Jah	Jah ¹	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah
Sõjalise kaitse kulude tase SKPst NATO meetodi järgi, %. Allikas: Kaitseministeerium	2,03%	≥2%	2,00%	≥2%	≥2%	≥2%	≥2%	≥2%
Elanike valmisolek osaleda kaitsetegevuses. Allikas: Kaitseministeerium, uuring „Avalik arvamus ja riigikaitse“	54%	≥56%	60%	≥50%	≥50%	≥50%	≥50%	≥50%
Tegevväelaste arv aasta lõpul (vähemalt). Allikas: Kaitseministeerium	3287	3410	3422	3460	3510	3560	3610	3660
Eestis paiknevad alaliselt liitlaste väed. Allikas: Kaitseministeerium	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah

Täiendav info RES 2019-2022 protsessi mõõdikute osas

Indikaator	Tegelik 2017	Sihttase 2018	Tegelik 2018	Sihttase				
				2019	2020	2021	2022	2023
Elanike usk Eesti kaitstavusse. Allikas: Kaitseministeerium, uuring „Avalik arvamus ja riigikaitse“	54%	≥51%	53%	≥51%	≥51%	≥51%	≥51%	-
Ajateenistusse võetud kutsealuste arv aastas. Allikas: Kaitseministeerium	3430	≥3200	3376	≥3200	3500	3500	3500	-
Kaitseliidu ja eriorganisatsioonide liikmete arv kokku vähemalt. Allikas: Kaitseministeerium	25 968	27 000	25 984	27 750	28 500	29 250	30 000	-

¹ Täpne hinnang üksuste lahinguvalmidusele on VV 20.12.2007 määruse nr 262 § 5 lg 1 p 3 alusel riigisaladus.